

Huvudman

Marks kommun
bun@mark.se

Beslut

Datum 2025-04-14

Dnr SI 2025:1545

Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Sjöbyskolan i Marks kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den **26 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan av kränkande behandling, planen mot kränkande behandling, ordningsregler samt rutin för omhändertagande av mobiltelefoner m.m. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Marks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Marks kommun ska vidta följande åtgärder

Arbetet mot kränkande behandling

1. Se till att rektorn, vid minst ett tillfälle innan den 26 september 2025, klargör skyldigheten för all skolpersonal att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen)
2. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektor ska också anmäla samtliga inkomna anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit och som anmälts till huvudmannen under perioden 14 april 2025 - 19 september 2025. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med

huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

3. Se till att upprätta en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid Sjöbyskolan. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som genomförts föregående år. Planen ska upprättas under medverkan av eleverna och ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Ordningsregler

4. Se till att utarbeta ordningsregler, som beslutas av rektorn. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och omarbetas under medverkan av elever. Ordningsreglerna och en beskrivning av hur eleverna har medverkat ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen)

Rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner m.m.

5. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, som beslutas av rektorn. De skriftliga rutinerna ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 e § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser fjärrundervisning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:1545) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Sjöbyskolan i Marks kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sjöbyskolan följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling samt användande av fjärrundervisning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 6 mars 2025 och 7 mars 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. skolans ordningsregler och mobilpolicy. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Trygghet, studiero och arbete mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet

Elever, lärare och elevhälsa uppger i intervju att eleverna är trygga på skolan. Elever berättar vidare att de på lektionerna pratar om hur man ska vara mot varandra och hur man är en bra kompis. Även lärarna uppger att de arbetar med värdegrund i klassrummet. Lärarna berättar däremot också att det inte finns något gemensamt arbete för trygghet på skolan och att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling inte prioriteras av skolledningen. En representant för elevhälsan beskriver på motsvarande sätt att det förekommer arbete med värdegrund i klassrummet men att det inte finns uttalat att varje klass ska jobba med specifika frågor inom trygghet. Även skolans rektor uppger att lärare pratar om hur man är en bra kompis och att lärarna arbetar förebyggande med trygghet, men att det inte finns någon rutin för hur de ska göra eller något gemensamt förebyggande arbete på skolan.

Arbetet mot kränkande behandling

Elever berättar att det finns många vuxna som de kan vända sig till, att de vuxna alltid hjälper till om elever bråkar eller blir arga på varandra och att de då pratar med de inblandade om vad som hänt och att situationen sen löser sig. Eleverna uppger att det även sägs fula ord på skolan och att de vuxna då säger till.

Lärare uppger att de alltid agerar om det sker bråk eller liknande på skolan och att de alltid utreder ut vad som hänt och vidtar åtgärder om det behövs. De berättar vidare att anmälningar om kränkande behandling ska göras i skolans IT-system och att mycket anmäls, men inte allt. Det förekommer att lärare agerar och tar reda på vad som hänt och om händelsen är löst anmäls den inte och om en elev säger ett fult ord en gång anmäls det inte, men om det är upprepat anmäls det. En lärare uppger vidare att grova kränkningar anmäls men inte små, och att små incidenter har blivit stora då de inte hanterats på rätt sätt. Lärare berättar att det är oklart gällande när och hur anmälan ska göras och att det inte finns någon rutin för det. Lärarna uppger vidare att de alltid utreder de anmälningar om kränkande behandling som görs.

Elevhälsan uppger att lärare agerar när det sker kränkningar på skolan men att anmälningar om kränkande behandling kanske inte görs så ofta som det borde. En representant för elevhälsan uppger att om lärarna skulle anmäla varje gång någon säger ett fult ord skulle läraren inte göra annat. En annan representant säger att många har inställningen att de inte vet vad anmälan om kränkande behandling leder till så de struntar i att göra den. Elevhälsan uppger vidare att de på skolan inte pratar om vad en kränkning är och att det inte finns en samsyn.

Rektor uppger att han tror att alla vuxna på skolan agerar när det händer något. Rektor uppger vidare att i samband med att anmälningar om kränkande behandling görs i skolans IT-system meddelas rektor. Efter anmälan gjorts utreder lärarna vad om hänt och när det är utrett går ärendet vidare till huvudmannen. Rektor uppger även att det flesta kränkande behandlingar anmäls men att det är naturligt att alla fula ord inte anmäls utan att det beror på vilka fula ord som sägs. Rektor uppger att det finns olika bilder bland personalen om vad en kränkning är utifrån olika rutiner och olika åldrar.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har begärt in skolans planer mot kränkande behandling för läsåren 2023/24 och 2024/25. Huvudmannen har som svar på Skolinspektionens begäran uppgett att det inte finns några sådana planer utan har i stället inkommit med en påbörjad men inte färdigställd plan för

läsåret 2023/24 samt huvudmannens mall för plan mot diskriminering och kränkande behandling för 2024/25.

Lärare, elevhälsa och rektor uppger att det inte finns någon aktuell plan mot kränkande behandling. En lärare säger att det fanns en plan för fem år sen och en annan lärare uppger att de påbörjade en plan för två år sen men att den aldrig färdigställdes. Rektor uppger att den senaste planen är från 2020. Rektor uppger även att han gått ut med att skolan måste upprätta en plan inför nästa läsår men att han inte själv arbetat med den planen.

Studiero

Elever, lärare, elevhälsa och rektor uppger att det över lag är god studiero på skolan, att lärare har olika strategier i klassrummet för att skapa studiero och om någon stör studieron säger läraren till, och då upphör störandet. Lärare uppger att de hela tiden arbetar aktivt förebyggande och åtgärdande för att hålla en god studiero. Elevhälsan uppger att studieron är god, att det sällan är stökigt i klassrummen och att lärarna har olika strategier för att skapa studiero. Rektor ger exempel på att lärare till exempel använder sig av fysiska avgränsningar samt kontroll av ljudnivån för att skapa studiero.

Ordningsregler

Skolinspektionen har begärt in skolans ordningsregler och huvudmannen har inkommit med dessa.

En del elever uppger att de pratar om reglerna i klassen och att de görs om till klassregler. Andra elever berättar att de inte gör det. Lärare uppger att reglerna inte är beslutade detta läsår och av denna rektor utan att ordningsreglerna funnits under lång tid och att vissa av reglerna inte är aktuella. Lärarna ger exempel på regler som finns i ordningsreglerna men inte längre gäller eftersom rektor muntligt beslutat motsatt. De uppger även att de inte är framtagna eller utvärderade tillsammans med elever men att de brukar bryta ner dem och skapa klassrumsregler med eleverna. Eleverna får då tycka till om klassrumsreglerna. Rektor uppger att han känner igen reglerna men att han inte har beslutat om dem utan att de fanns när han började på skolan. Han utgår från att eleverna fått vara med att ta fram dem men känner inte till om så är fallet.

Användandet av samt rutiner för hanteringen av mobiltelefoner m.m.

Skolinspektionen har begärt in skolans rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner m.m. Huvudmannen har som svar på Skolinspektionens begäran uppgett att det på skolan inte finns en upprättad skriftlig rutin.

Elever och lärare uppger i intervju att mobiltelefoner lämnas in till läraren varje morgon. Lärarna uppger även att det står i ordningsreglerna att det

råder mobilförbud på skolan och att det finns en skriftlig mobilpolicy. Mobilpolicyen skrevs för ett par år sen och är beslutad av lärarna och den förra rektorn, uppger lärarna vidare. Lärarna lämnar mobilpolicyen till Skolinspektionen. Lärare uppger även att mobiltelefoner kan användas i undervisningen men att det förekommer mycket sällan och enbart enligt lärarens instruktion.

Rektorn uppger i intervju att han inte kände till att det fanns en mobilpolicy när dokumenten skulle in till Skolinspektionen utan att han först fick kännedom om den då den lyfts för uppdatering på en nyligen genomförd studiedag. Rektorn uppger vidare att det är personalen som tagit fram och beslutat om mobilpolicyen.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med trygghet och studiero samt att motverka kränkande behandling.

I tillsynen uppger elever att de i och för sig känner sig trygga på skolan och att de anser att de har studiero. I intervjuer med lärare framkommer dock att arbetet med att skapa trygghet och studiero på skolan är beroende av varje enskild lärares egna insatser. Rektor berättar också att denne inte leder något skolgemensamt arbete för att skapa trygghet och studiero eller för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolinspektionen vill i detta sammanhang understryka att det framgår av skolförfattningarna att huvudman och rektor är ytterst ansvariga för att säkerställa att eleverna tillförsäkras en trygg skolgång och att det bedrivs ett arbete mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att skolan brister i sitt arbete i nedanstående avseenden.

Arbetet mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen framkommer att personal på skolan agerar när de får kännedom om kränkande behandling. Det framgår också att de anmälningar om kränkande behandling som görs, utreds av skolan och att skolan vidtar åtgärder vid eventuell kränkande behandling.

Av utredningen framkommer dock att inte alla kränkningar som personal får kännedom om anmäls till rektor. Lärare uppger att de gör en avvägning av vad som är tillräckligt allvarligt för att anmäla och att de inte anmäler enstaka förekommande kränkningar, endast upprepade, vilket bekräftas av elevhälsa och rektor. Vidare framgår att det på skolan saknas rutiner för att anmäla kränkande behandling och att det inte finns en samsyn bland personalen avseende vilka händelser som är att se som kränkande behandling eller vilka händelser som ska anmälas.

När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas och då finns inte heller möjlighet för huvudmannen att vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkningar i framtiden.

Plan mot kränkande behandling

Av utredningen framkommer att det på skolenheten inte finns någon aktuell plan mot kränkande behandling, vilket är en brist. Rektor berättar att denne inte har arbetat med någon plan mot kränkande behandling för det pågående läsåret, 2024/25. Att det saknas en plan för såväl nuvarande som föregående läsår bekräftas också i övriga intervjuer.

Planen mot kränkande behandling är ett viktigt verktyg för huvudman och rektor för att arbeta förebyggande för att tillförsäkra elevernas trygghet och för att aktivt arbeta mot kränkande behandling. Huvudman och rektor behöver därmed se till att det utarbetas en plan mot kränkande behandling, som innehåller bland annat de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och när dessa åtgärder avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Huvudman och rektor behöver också se till att eleverna ges möjlighet att medverka i upprättandet och det därefter påföljande arbetet med skolans plan mot kränkande behandling.

Ordningsregler

Skolinspektionen bedömer att det även finns brister i skolenhetens arbete med ordningsregler. Av utredningen framgår att skolan visserligen har ordningsregler men att dessa har beslutats av en tidigare rektor för flera år sedan. Rektor uppger att denne inte har utarbetat några ordningsregler för det aktuella läsåret och att denne inte heller känner till om eleverna har

deltagit i utarbetandet av de tidigare ordningsreglerna. Detta är en brist. I intervju med elever och lärare bekräftas också att eleverna inte har varit med i arbetet med att utarbeta, följa upp och omarbeta ordningsreglerna. Även detta är en brist.

Användandet av samt rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner m.m.

Av utredningen framgår att mobiler och annan kommunikationsutrustning används i huvudsak enligt lärares instruktioner. Det framkommer därmed inte att skolenheten brutit mot bestämmelserna om användandet av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning enligt lärares instruktion.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolenhetens arbete med rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner m.m. Lärare uppger i intervju att det finns en så kallad mobilpolicy som skrevs för några år sedan av en tidigare rektor. Rektor och huvudman uppger att det inte finns någon skriftlig rutin för hantering av mobiltelefoner m.m. Att skolan saknar skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner m.m. utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Marks kommuns verksamhet vid Sjöbyskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmäla kränkande behandling, plan mot kränkande behandling, ordningsregler samt rutin för hantering av mobiltelefoner m.m. Det finns därför skäl att förelägga Marks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Användande av fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna uppger att den lärare som undervisar klassen alltid är fysiskt på skolan och att de aldrig har haft lektioner med en lärare via en skärm.

Lärare uppger att det inte förekommer att någon undervisar klassen via till exempel videolänk från en annan plats. Om en lärare är sjuk finns det en vikarie i klassrummet som leder undervisningen.

Rektor uppger att det har funnits en lärare som arbetat från hemmet och då varit behjälplig och stöttat den vikarie som undervisat klassen men att det inte förekommit att lärare undervisat på distans.

Rättslig reglering

Av 21 kap. 3-4 § skollagen framgår under vilka omständigheter och i vilka ämnen fjärrundervisning i grundskolan får användas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Marks kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller användande av fjärrundervisning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Hultgren

X Fia Rosholm

Föredragande

Signerat av: Fia Rosholm

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Jenny Lind medverkat.